

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
 в Австрії:
 на цілий рік . . . 20 кор
 на пів року . . . 10 кор
 на чверть року . . . 5 кор
 на місяць . . . 1-70 кор

За границю

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш мидости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят • 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Російський міністер про конституцію.

(+) Останними часами наспіли були з Росії вісти, що цар відклонив усі домаганя про скликанє земского собору і задлятого лекше відотхнули наші московські прислужники, котрі не так для Росії, як для себе бачать спасенє в самодержавю і владі чиновництва в дусі Победоносцева. Тимчасом як раз із Петербурга наспіла вість зовсім супротивна. Цар мав поручити міністрови рільництва і державних дібр Ермолову, щоби виробив пропам'ятне письмо про ціле внутрішнє положенє в Росії і подав у нїм способи, якими можна би довести до правильних відносин в державі. Міністер Ермолов, як звіщають з Петербурга, дійшов до такого висліду, що втихомиренє умів можна осягнути лише наданєм конституції і покликанєм зборів народних заступників. Далше звіщають з Петербурга, що цар основно нараджував ся з міністром над тим пропам'ятним письмом і поручив єму виробити відповідний рескрипт до міністра внутрішних справ. Наслідком сего вже 25. лютого мада відбути ся довірочна нарада дотичних осіб в справі виконаня царского домаганя.

Хоч сі вісти доволі неясні і невиразні, всеж они можуть бути певним доказом, що в найблизнім окруженю царя веде ся дальше боротьба поглядів про будучий устрій російского царства і що вже в найблизнім часі можна сподівати ся рішучого звороту у внутрішних відносинах держави. Вправді в грізних хвилях змінiali ся безнастанно погляди і наміри міродатних кру-

гів Росії. Так н. пр. після убіства в. кн. Сергія здавало ся, що змаганє до яких небудь реформ в Росії буде на довгі часи відрочене. Здавало ся, що послїдує як найстрашнійше гнобленє всіх прояв вольнодумних і всіх змагань до перестрою держави. Згадані в горі вісти з Петербурга посьвідчають тимчасом, що в міродатних кругах поважно застановляють ся над конечною потребою приверненя внутрішнього ладу иншим способом, як лише гнобленєм. Се вже не самі корпорації, земства і т. п., котрі виступають з домаганями перестрою держави і вказують способи до того, се вже серед самого правительства проявляє ся погляд, сам царский міністер висловлює переконанє про потребу конституції і лише в конституційнім устрою бачить спосіб до втихомиреня зворушених умів і прямо подав таку раду цареві, щоби скликав збори народних заступників.

Нема найменшого сумніву, що положенє внутрішнє Росії, як і на далекім Сході є таке грізне, що вимагає рішучої заради і надзвичайних способів. Окрім політичних суперечностей проявила ся економічна боротьба в нечуваних доси розмірах і майже в цілій державі дійшло до застанови роботи. Страйки найріжнійшого роду підривають економічну діяльність, напосять державі необчислимі втрати і захопили весь простір від Варшави аж по Кавказ, а навіть залізничий рух на многих шляхах перерваний. В Росії здержувано і пригнічувано доси вияву політичних вільних думок, а тепер они вибухли з живловою силою в добі, коли в інших європейских краях економічні змаганя виступають

наперед. Коли в інших краях Європи вийшли домаганя політичного перестрою від третього стану, в Росії сю ролю обняв четвертий стан. Тоді, коли в західній Європі розгорів ся політичний рух, не були ще господарські відносини так розвинені, щоби економічні домаганя можна поставити на рівні з політичними. Се послїдувало аж опісля. Тимто вольнодумний рух в Росії так вяже ся з соціальним і економічним рухом, що на зверх видає ся як би лише чисто економічний, що проявляє ся страйками і економічним розладом. Тимто і труднійше полагодити сі відносини. Держава таких прєсторих розмірів і такої культурної ровени не може довго видержати застою економічної продукції без скорої заради. Ослаблена і вичерпана тяжкою війною держава не може довго видержати економічної непевности і розладу, котрий може довести до ще більших втрат, як російско-япаньска війна.

Зовсім отже зрозуміло, що царські до-радники придумують способи втихомиреня політичного і духового зворушеня і змагають до заведеня внутрішнього ладу. З вістий, які наспіли з Петербурга, не можна собі ще виразно уявити, який розмір має бути наданий реформам вказаним Ермоловим. Такі начерки конституційних реформ були вже подавані і давнійшим царям і теперішньому цареві. Сьвятополк Мирский також домагав ся скликаня народного конгрєсу, але опісля був приневолений уступити. Очевидно, що в Росії труднійше, як в иншій європейській державі перевести перехід від самовлади до конституційного устрою, коли там доси уважали самовладу

К Е Л Ь Н Е Р.

Може позволите, пане, іще чарочку? Ні? Шкода! Пийте, пийте, я радий, що з вами здивав ся. Побалакаємо собі дещо. Я люблю з вами балакати — ви добрий чоловік, бігме Боже!

Тай я, хоч такий піячина, як мене ту бачите, все таки знаю, що то значить чоловік учений, що пише в газети. Тай я не дурний колись чоловік був... Гай, гай!...

Мій ти Боженку! Як я собі розгадаю, де то вже чоловік був, з яких печий хліб заїдав, то на правду не можу зійти з дива, що мене ще не забрав біс! А якже!

Та вже мабуть так було в колісці призначено, валяти ся по сьвітї, волочити ся, гей той вічний жид, Агасвер... Чиж не так?

Не любите мене, що я трохи собі ликнув! Ет, що то шкодять! Всьо — vanitas vanitatum, пропінация грунт! Дивуйте ся, що я по латиньски закидую! Таж я преці скінчив граматику, значить, все таки ходив поза латиньску школу. Мої родичі були богаті люди з німецької кольної. «Старий» провадив господарку для себе, мама для себе — кожде extra. Чому? Або я знаю чому? Як треба було гроша, то старий позичав від мами, але не віддавав ніколи. З того приво-

ду бували суперечки, колотнечі, бійки. Старий часто запивав ся. Такий був добрий нумер, як я! Коли мати не хотїла дати грошій, то він їй доказував намацально, що в сьвятім письмі виразно говорить ся: жена да повинуеть ся мужу своему! Звав свою річ небіщик!

Я бувало також беру удїл в тих бійках. Старий брав мене до шиночку, де він грав у карти з приятелями. Ту я собі жив! Батькові товариші напихали мене ласоцями і називали «бравим хлопчиком». А що при тім мене поїли — то вже розумієсь. І так ми вертали пізною нічкою до хати, розмовляючи по дорозі, як старі піяки.

Прийшли було під хату, гримаємо. Мати спить. Гримаємо міцнійше. Мати встає, сьвітить, відчиняє. Сварить на батька: сякий-такий, піячип і ще розволочуєш мені дитину! Батько гримає на неї, а я помагаю. Часом навіть бє. Мати втікає на обійсте, ховає ся. Батько шукає за нею, а я тимчасом давно вже хралю де на ослонї, поклавши тяжку голову на кулаки.

Оттаке було житє.

Але я ходив і до школи: в селі, а потому в місті. Не хотїв їхати до міста, до тої школи та підпоїли і завезли. Я отямив ся аж в місті, де була гімназия.

Гадаєте, що мені так зараз прийшла охо-

та вчити ся? Де там? Мене тільки з початку зацікавила трохи новість, місто, якого я ще не бачив. Тай отець понакуплював всякої всячини — і якось трохи втихомирив мене. Але потому я чотири рази в самому першому курсі втік був до дому. В дома пожалували, обдарували тай виекспедиювали знова до міста.

На станції було мені добре, всього мав до волі, навіть горівочка була — се вже так батько був розпорядив. Я зарепетував першу і з тяжкою бідою всунув ся до другої. Ну, але таки всунув ся.

В той час умерла мати. Люди розповідали собі, що вона перестудила ся, втікаючи перед побоями вітця. Так отже та істория звичайна у нас дома скінчила ся у неї смертю. Га, ріжна буває причина смерти. Правда?

Я трохи таки жалував за старою, бо хотя дома належав я до ворожого їй табору, то все таки вона була добра для мене, тому варто було їй пожалувати.

Я навіть заінтерпелював був старого, чи то є правда, що я почув від людей, та він мені відказав: Ет, дурню, не мішай ся до того, що тебе не повинно обходити! — Що се значить? — крикнув я, — хиба се мене не обходить? Я вже не дитина!

А старий як хопив за палицю, як кине за

Наукове Товариство ім. Шевченка
 отворило в лютім с. р.

КНИГАРНЮ

у Львові при ул. Театральній ч. II.

яка буде мати на складі крім усіх українських книжок також великий вибір книжок з літератури російської, польської, німецької, французької і инших. Через неї можна буде замовляти книжки і часописи у всіх європейских мовах.

начиб артикулом віри. Ми вже згадували про се, що Росія не може брати собі взірця з конституційного устрою національно одноцільних держав, а повинна узгляднити тут історичні індивідуальності, з яких она виросла, відповідно до того примінити конституційний устрій, та приложити до потреб і домагань різних народностей поселених в державі.

3 парламентарних комісій.

Конституційна комісія зібралася вчора на наради над приділеними їй розпорядженнями виданими на підставі § 14. Презес др. Грабмаєр отвіраючи наради, завважав, що комісії приділено загалом 76 розпоряджень, виданих в силу § 14. Двайцять з них находять ся в інших комісіях, а два палата послів вже полагодила. Що до нарад над сими розпорядженнями насують ся два питання: 1) Квестія, о скілько сі розпорядження згідні з конституцією; в сім напрямі має комісія розслідити предложеня; 2) квестія фактичної потреби сих заряджень, а під сим зглядом було би розсліджене річю фахової комісії. Слідуючі бесідники пп. Шенерер і Барайтер годять ся на піднесену презесом комісії гадку вибрати субкомітет для розсліду дотичного матеріалу, щоби комісія і палата послів могли сумлінно виконати свою законодавчу контролю. Пос. Дідушицкий жадає ввеличованя справи бюджетової провізорії, щоби она дійшла як найскорше до бюджетової комісії, яка предложила би можливо скоро свій реферат і внесена палаті послів. Президент міністрів бар. Гавч зазначає, що доконечність і наглість розпоряджень правительство викаже на підставі довідного матеріалу при мериторичних нарадах. Обговорюючи юридичну сторону поступованя палати послів і комісії супротив розпоряджень на підставі § 14, бесідник витає ініціативу пос. Дідушицкого і висказує бажанє, щоби палата послів здіймила з правительства прикру конечність, під власною відвічальністю завідувати справами держави в законодавнім обсягу. Пос. Пернерсторфер виводить, що комісія вже ухвалила знесенє § 14, що установленє субкомітету є тільки зволіканєм справи, та що палата послів повинна через відкиненє розпоряджень на підставі § 14, виступити против надуживаня сего параграфу. По промові пос. Гайлінгера, який солідаризує ся з попередними бесідниками, вибрано субкомітет для розсліду згідности з конституцією розпоряджень § 14; до субкомітету увійшли: пп. Грабмаєр, Мархета, Барайтер, Кайзер, Дворжак, Боржинський і Івчевич.

В бюджетовій комісії прийнято кілька позицій министерства торговлі і розпочато дискусію над народними школами. По промовах

пп. Рідлера і Пернерсторфера, заняв слово пос. Барвінський і обговорював лихе поміщенє галицких учительських семінарий та жадав побудованя будинків для семінарий у Львові і Сокалі. Щоби запобічи переповненю, яке панує в галицких семінариях, належало би отворити рівнобіжні кляси і отворити нові семінарії, особливо, що в Галичині брак учителів. Бесідник предложив резолюцію, домагаючу ся нової семінарії жіночої у східній Галичині пр. в Коломиї і отвореня руских вправ в Перемишлі і Заліщиках. Приготовлюючи кляси при семінариях є потрібні особливо при жіночих семінариях, до яких зголошують ся учениці, не зивсіди приготовані достаточо в рускім язиці. Вкінці бесідник домагає ся субвенції для Руского педагогічного Товариства і підвищеня субвенції для Товариства ім. Шевченка.

Російський робітничий рух.

Орган російських революціоністів La Tribune Russe в Парижі, оголошує письмо о. Гапона до царя і російского пролетаріяту. Се письмо зредатоване в дуже острим тоні і містить між иншим ось які уступи: Переповнений найвим довірєм до Тебе, як батька народу, я вів дітий Твого люду до Тебе. Невинно пролита кров жінок і дітий розділила Тебе на завсіди від Твого люду. Не зумівши вже успокоїти людового руху половинними средствами та скликанєм земского собору. Революційний рух люду буде тревати, терероризм знищить Тебе і Твоїх і не настане супокій, поки ті жаданя народа не стануть сповнені. Так я кажу і так буде! Потоки крови текуть, як ніколи перед тим. Ти повинен зрозуміти се і прийти перед трибунал народу нехай Тебе осудить!

В дальшій листі Гапон звиває російський пролетаріят, щоби лучив ся разом до завзятої боротьби против царату. «Колі будете поступати згідно — више автор — зближите ся до свободи, а година вже недалека. Зближить ся до війська і козаків і оповідайте їм, що ліпше згинуті в Росії за свободу, чим з голоду на полях Манджурії. Вправляйте ся в уживаню оружя. Лучить ся, а побіда буде ваша».

Російські робітники, — як доносять до Берліна з Петербурга — видали до робітників всіх «свобідних країв» Европи ось яку відозву: «Ми, російські робітники, рішили виповісти чинну війну найбільшим нашим ворогам: царизмові і капіталістам. Ми рішені понести в сій борбі хотляби найбільші жертви. Чоловік може зносити фізичний біль, але духового і морального голоду не може зносити. Тож тому ми рішили понести в жертві навіть житє, щоби осягнути ті права, які ви вже від давна маєте. В сій цілі ми рішили устроїти загальне безробітє і в самім за-

раз его початку звернули ся до царя з мирною петицією, просячи о сповненє наших доконечних бажань.

«Тимчасом цар не хотів навіть вислухати нас і розказав до мирно настроєної товпи, що числила звиш 300.000 людей, — ствіляти. Взагалі правительство противить ся волі народу і рішило за всяку ціну вести війну. Отже в сім причина, що російські власти не можуть в Росії фабрикувати оружя і амуніції внаслідок нашого безробітє, звернули ся до заграниці з тими замовленнями».

Відозва кінчить ся просьбою, щоби заграничні робітники відмовили виконаня замовлень, призначених для російської армії і підперли в сей спосіб морально російських робітників.

Не від річи буде навести тут розмову одного з французских дневників з графом Толетом в Ясній Полянї. Старенький Фільсоф-апостол заявив, що революційний рух рівнож єму несимпатичний, як і правительство, против якого боре ся, бо обі сторони уживають насильних средств. Стоячи на становищу християнского анархізму, реформатор з Ясної Поляни, з цілою рішучостию зазначив засаду виключно пасивного опору. Вкінці висказав ся, що не вірить в успіх теперішної революції, бо єї ведуть тільки робітники та інтелігенція по містах, які всеж таки є лише горсткою супротив 120-мільонового сільского населеня, якому чужі є робітничі кличі. Мужик бажає спільности землі і доки сей постулат не буде піднесений, доси будуть єму чужі теперішні революційні рухи. Оружнє повстанє є в наших часах немислиме, бо правительство посідає досить війська і оружя, щоби кождий чинний опір безоружних, або лихо вооружених людей здавити в зародку.

Япанско-російска війна.

Поворот Штессля.

Переїздячи через Москву, сказав ген. Штессель до депутації міста з головою, який вручив єму хліб-сіль, ось які слова: «Не було се нашою випою, що Порт-Артур мусів унасти. Ми ставили опір, як довго лише було можливе. Вже від жовтня Япанці мали нас у своїй власти. По занятю всіх важних фортів на лівї, проміру на 4 кілометра, они могли кождої хвилі вдерти ся до Порт-Артура. З великим боєм я бачив себе примушеним віддати кріпость, бо уважав своїм обовязком запобічи необхідному інакше проливу крови. Япанці здобули Порт-Артура не без великих жертв, як се признав сам ген. Ногі. У нас припало на 680 офіцерів 317 убитих, а всі инші були ранені, деякі навіть по вісім разів. З 17.000 людей остало нас тільки 4.000 разом з ранними. Зі сторони фльоти ми не могли надїяти ся жадної помочи, бо єї знищив неприятель. Послідна депеша, яку ми одержали від ген. Куропаткіна з дня 30 жовтня м. р. прирікала нам відсіч, а китайські шпїгуни заповідали зближанє Росиян. Однак Япанці розвіяли наші всі ілюзії звісткою, що фльота Рождественского находить ся ще коло Мадагаскару, а війська Куропаткіна коло Мукдену, де ще тепер перебувають. Так отже, супротив недостатку амуніції і провіянту ми не могли довше держати ся.

Вчора прибув ген. Штессель до Петербурга. На двірці повитали его: міністер війни Сахаров і шеф генерального штабу Фролов. Пані Штесслева одержала китицю від пань з порт-артурского комітету. Штесселя повитано окликом «урра!» і заведено до сальону зелєничого двірця, де его повитав ген. Богданович, вказуючи на се, що Штессель, повернувши до Росії, бачить єї навіщеною і вовняними нещастями і внутрішними розрухами. Штессель відповів, що після его думки єї розрухи не викликала Росия сама, але Япанці(!), бо они так само і на боевици засипають російські позиції проклямаціями.

Під Мукденом

Льондонські дневники доносять з Токіо, що над рікою Ша веде ся велика і дуже завзята битва, від якої висліду буде зависіти судьба цілої дотеперішної кампанії. Перебіг битви є дотепер для Япанців корисний. Коло Чінгачен здобули Япанці 200 карабінів, 3 гармати і коло 100 тисячів набоїв. Бюро Райтера доносить з

мною! Я в ноги... Тільки з далека потому мірив я его оком погорди і гніву... Якже то — гімназиста бити? Який я там був гімназист, такий був, але все був. Ізза обиди моєї особи призабув я навіть про первісну причину нашого «карамболю», а гнівав ся лише за себе.

Похоронили маму. На похороні плакав я, тато втирав очи хустиною, немов плакав. Після похорону зійшли ся люди — як звичай велить — на «консиліацію». Тут ми попали ся у купі з батьком і погодились...

Правда, цікава історія? Сеж моє правдиве житє...

По кількох днях я відїхав до міста, до школи. Батько мене відвіз. Ту здивав ся з кількома добримі знакомими тай далі забавляти ся. Хотів так прибити жаль по мамі... Я був натурально его невідступним товаришом...

Ет, що то опідати вам такі дурниці! Або ви що з того скористаете? Чи такі нісенітницї можна описати чи уложити з них який віршик або роман? Де там! Я так, от вам оповідаю, аби не нудило ся...

Другу клясу я також зарепетував. А під конець другого піврока мене вигнали, бо повибивав вікна професорови. Скінчила ся едукація.

Я приїхав до дому, а ту вже инші порядки. Мачоха — ай, я вам забув сказати, що мій старий щось за пару часів оженив ся.

Се тоді, як приїхав до міста, пізнав ся з

небогатим столярем, що мав у себе доньку з двома хлопчиками. Він запросив мого батька до себе, а незабавом і весіле склало ся... Тай я на нім гуляв — і впив ся...

Але я став оповідати про те, як я приїхав зі школи до дому. Старий захотів дати мене на иншу гімназію. Поїхали ми з початком шкільного року до одной, поїхали до другої гімназії — та не прийняли. Казали, що заповнено.

Певно, що для таких розбійників мусить бути заповнено! — сказав гнівно отець і привіз мене до дому.

Ту розпочало ся пекло. Мачоха не хотіла мене бачити в хаті. Єї діти мені раз в раз докучали, а я не дарував — бив. Мачоха жалувалась батькови на мене за те, що розбиваю єї діти. Батько з початку намяв мені чуприну, а згодом таки й добре перетріпав. Ова! Ту вже не жартують, тільки на правду беруть ся виправляти мені скіру! погадав я.

Тато по нараді з мачохою віддав мене до міста, до господи свого знакомого.

— Кельнером — каже — будеш. Не злий се хліб! Шануй ся, то доробиш ся і гроший, а згодом ще й може реставрацію отвориш! Я тобі поможу...

— Ага, поможеш, коли зможеш! — погадав я собі — а мачоха на що?...

(Конець буде).

головної квартири ген. Курокого, що він здобув 25. м. м. знатну перемогу над ген. Рененкампом 40 кілометрів на схід від Янтай. Япанська піхота виявила знов свою перевагу в гористій території над російською кіннотою. Япанці загрожували обходом російському лівому крилу і хотів ген. Рененкамф, який розпоряджав 1 1/2-ма кінними дивізіями, одною дивізією піхоти і одним відділом стрільців, боронився завзято, то всеж таки Япанці заняли перебоєм такі корисні позиції, що дальші їх поступки є тільки kwestією часу. Рівночасно доносять ті самі англійські жерела, що япанські війська обійшли праве крило Росіян так непомічено, що сильна їх колона знаходиться повисше Мукдену і загрожує комунікаційній лінії Росіян. Куропаткін, загрожений на заді вже має цюфати ся поза Мукден, задля чого в місті панує велика сутолока і страх, бо евакуація тим трудніша, що тепер там час лютої зими.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорше відновленні передплати, зглядно о вирівнанні залеглої частини та о приєднуванні нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Льва пани; римо-кат.: Кунегунди. — В суботу: руско-кат.: (Задушна) Архіпа; римо-кат.: Казимира.

— **Вечерок українських дівчат** при співучасті «Акад. Громади» і «Основи» відбувся в неділю дня 5. марця в великій залі «Народного Дому». Вступ від особи 4 К, білет родинний з 4 осіб 12 К, галерея 2 К. Дохід з вечерки призначений для бідних дітей «Рускої захоронки». — Усім тим Добродіям, що на наше запрошене відповіли грошевицими лептами, складаємо сердечну подяку. Білети скорше можна дістати в нашій товаристві (Ривок 10) щоденно від 12. до 1. в полудне. Спеціально звертаємо увагу всім, що хотіли би бути на галерії, щоби постарали ся скорше о білети. Забаву провадити будуть славно звісні аранжери ш. Клим Гутковський і Володимир Шухевич. Початок о 8. год. вечером. Музика 80. полку. — *Вечерковий комітет.*

— **Будова нових шкіл.** Краєва рада шкільна постановила: Будувати 1-класову школу в Самолуцьких, гусятинського повіта і розширену шкільного будинку 3-класової школи в Семанівці, львівського повіта, обі при помочи краєвого шкільного фонду; вкільці признала громадї Жеребки королівські, скалатського повіта, безпроцентну позичку в квотї 4000 К на будову школи.

— **Запомоги для шкільної молодіжи.** Краєвий відділ уклінив з квоти 1.200 К призначеної соймом на запомоги для товариств, які опікують ся, шкільною молодіжию: Товариству «Руслан» у Львові 100 К, Шкільній помочи у Львові 100 К, Рускому Тов-у педаг. для інституту св. Николая у Львові 100 К, Тов-у ім. св. Кирила в Перемишлі 100 К, «Шкільним помочам» в Самборі, Станіславові і Гломиї по 100 К. Крім того одержали польські товариства: «10-крейцарове тов-о пань у Львові 100 К, Тов-о 2 крейцарових вкладок в Перемишлі 100 К, Тов-о наук. помочи в Сяноку 150 К і жидівське тов-о «Ошк» у Львові 100 К.

— **Потреба агентів.** Товариство «Дім торговельно-промисловий» «Достава» в Станіславові, пошукує агентів по селах і містах. До зголошень треба долучити посвідчене спосібности, підписане через уряд громадський і уряд парохіяльний, а також марку почтowo на відповідь.

— **3 Буковини.** Звичайні загальні збори товариства «Народний Дім» в Чернівцях відбули ся дня 15. лютого при значній участі членів, головно учительства і вищої інтелігенції та селян. Голова тов-а п. Вол. Ясеницький у своїй вступній промові згадав теплими словами померших членів тов-а бл. п. Евгенію Ярошівську, Адольфіну Стратійчуківу і Михайла Кулчківського, пам'ять яких пошанували присутні повстанням з місць. З огляду, що відділ тов-а розіслав всім членам звіт з своєї діяльности за рік 1904, відступлено від его читання. Товариство сповняло велику культурну місію, удержуючи бурсу руских дітей, до якої доложено 16.170 К. В бурсі мало удержане 70 питомців, які платили 3—14 К місячно, разом 7350 К. З огляду, що удержане бурси в середмістю (в «Нар. Домі») значно дорожче, закуплено в дальшій частині міста реальність під будову бурси, для якої уложити ся окремі статут. До відділу війшли надрадник Володимир Ясеницький, проф. др. Стефан Смаль-Стоцький, радник др. Володимир Филипович, протоерей о. Мелетій Галіп, професор Омелян Попович, професор Антон Клим, професор о. Евген Семака, учитель Опанас Руснак, авскультант Михась Івашко, авскультант др. Михайло Литвинювич. Заступниками віділових вибра-

ли: Лікар др. Кость Клим, професор др. Мирон Кордуба, професор Николай Ісепенко, учитель Іван Радомський, учитель Юрій Кавуля. До надзираючої ради війшли як члени: Професор Денис Єремійчук, секретар суду Михайло Коралевич, проф. Володимир Кмицикевич, а яко заступники: проф. Юстан Пігуляк, парох о. Юрій Калінюк.

— **Закон про рентові оселі,** ухвалений галицьким соймом, одержав цесарську санкцію.

— **Іменовані і перенесені.** Перенесені судові секретарі: Алекс. Міський із Золочева до Львова, Стан. Малі із Борщова до Золочева, Йос. Скішинський з Тернополя до Львова, др. Генр. Райнігер з Садагори до Черновців, др. Владисл. Рубінштайн з Козови і др. Йос. Лашкевич з Бурштина до Львова, Смульський з Мельниці в Тернополі, Ферд. Сірвісті з Радовець до Черновців, Брон. Рад в Монастириск до Борщова. Іменовані повіт. судьями: секретар др. Корн. Георгіян з Черновців для Сторожинця і судов. адюкти: Болесл. Гучинський з Козарна для Порохника, Гедимин Лисинецький з Садагори для Вашківців. Секретарями іменовані: повіт. судья в Порохнику др. Брон. Крайсл для Львова, адюкти: Волод. Рек з Бірки для Мельниці, Отан. Данець з Бузьківки для Бурштина, Витовт Шулякевич з Шидловичок для Галича, Еразм Семкович з Тернополя для Монастириск, Стан. Хмелевський з Турки для Косова, Йос. Бартошек з Вашківців для Садагори, Еман. Варницький з Серета для Радовець і др. Агенор Френдль з округа львівського вишого краєвого суду для Черновців.

— **Вісти з Парани.** Gaz. pols. w Brazylii доносить, що паранські Русини зложили доси 372 мільрайсів 800 райсів на руску друкарню. — Новий латинський єпископ для Парани видав розпорядок, аби всі в его дієцезії священники непортугальської народности зложили іспит з португальської мови, бо в противнім случаю утратять свої парохії. Так само новоприбуваючі священники чужинці мусять до назначеного речинця виказати ся при іспиті знаням португальської мови, аби одержати місце душпастиря в Парані. Gaz. polska w Brazylii виступає проти сего розпорядку виміреного, по єї думці, проти польських священників в Парані і вказує на північну Америку, де задля переслідування Поляків німецькими єпископами утворила ся «независима польська церква».

— **Позір! На будову станіславського «Сокола»** жертвували в часі від 14. січня с. р. до 1. марця с. р. отсі Добродії (в коронях): Др. Янович Володимир 100, др. Ковчич Роман 50, Гузар Лев 50, Даданський Лев 30, Дзіняк Йосиф 30, др. Мандичевський Іван 20, Мирон Іван 20, Левницький Савин 10, о. Порайко Іван 10, Келебай 10, Н. Н. 10, Гаврилий Стефан 10, Гранковський Стефан 10, Гранковський Михайло від себе 5 а з розпродажи цеголок 5, о. Куницький Касян 5, Підлуский Володимир з розпродажи цеголок 5, Дадич Никифор 4, З. Петро складка 3-40, Зельський Адаш заколядував 2-20, Яновський Антін 2, Рибчук Прокин 2, Мороз Лука 2, Красножон Дмитро 2, Васелина Николай 2, М. І з жреферанса 1-60, Жмуркевич Михайло 1, з пушки в «Соколі» 30 сот. (всі в Станіславові), дальше Товариство «Січ» в Пасічній 20, Грицуляк Семань з Книгинина 20, др. Бережницький з Відня 12, о. Левицький Василь з Темеровець 10, о. Ско-робогатий Володимир з Бортник 10, о. Озаркевич Володимир з Сілца 10, о. Барш Єронім з Угринова 5, о. Подліпецький Антін з Микулинець 5, о. Домбчевський Йосиф з Викторова 5, пна. Гассівна Евстахія з Ганусовець 2, о. Коцюба Іван з Тисьмениці 2, і Шенарович Евген з Ліманової 2. — Крім того з коляди сокільської в Станіславові 134-20 а від кружка аматорського товариства «Руска Хмара» в Станіславові половина чистого доходу з представлення «Нахмарило» 80-70 — разом 710 К 40 сот. — На фонд будови «Соколяк» в Станіславові зібрано по день 1. марця с. р. разом 3.520 К 4 сот. Старшина «Сокола» складає отсим ласкавим жертводавцям сердечну подяку і просить уклінно о дальшій підмоги на будову нашої «Соколяк». Як се було вже оголошене в часописях, закупляємсьмо у силці з товариством «Народний Дім» в Станіславові площу під будову і робимо всі можливі заходи, щоби будову розпочати вже з весною сего року. Комітет будови уприсив ВП. професора політехніки п. Левинського о виготовлене планів. Буде се перша руска «Соколяк» а в ній знайдуть поміщені всі станіславські руско-українські товариства і перестануть бути вічними комірниками на власній землі.

Ласкаві жертви просимо присилати на адресу касиєра комітету будови: о. радника Івана Порайка в Станіславові, ул. Шевченка ч. 2. Гарзд! — *Старшина станіславського «Сокола».*

— **Дрібні вісти.** В Котузові отворено почтowo складницю, яка буде злучена з почтовим урядом в Вишнівчюку. — Посадник міста Сянока Айталь Витошинський зрезигнував а посадицтва. — На почті пропав лист з 10.000 рублям, висланий дня 28. січня с. р. Unionbank-ом з Відня до гіпотечного банку у Львові. — В Рогатині помер повітовий інженер Володислав Рихліцький в 63 р. житя. — Перед притяжним су-

дом в Кракові засуджено податкового поборця в Радлові Семена Ковальчука за спренивирене і обманство на 1 рік тяжкої в'язниці. — Княжна Маргарета Вікторія Коннавіт, братаниця англійського короля, заручила ся з найстаршим сином наслідника шведського престолоа, кн. Оскаром. — В Празі помер президент кр. суду др. Август Паллі. — XV. міжнародний зїзд лікарів відбуде ся в днях 19. до 26. цвѣтня 1906 в Лісбоні.

Вгячина.

— **Сімплонський тунель.** В п'ятницю довершено остаточного пробую Сімплонського тунелю, около чого працювано півсема літ. Сімплонський тунель найдовший із європейських тунелів. Виносить 19.730 метрів, отже від готгардського довший він на 5 км. Найблизшою цілюю перекону є получене північної Франції (Парижа) та східної й західної Швайцарії з Італією. Іада із Парижа до Медиолану поспішним поїздом тривати ме тепер 15 годин, отже 3 годия менше від часу, якого треба, аби відбути сю подорож дорогою на Бразилію і Люцерну. Сімплонський тунель заведе полекшу в комунікації на лінії через Готгард, а се є дуже потрібне, бо передовсім в літі був оживлений рух на тім шляху дуже небезпечний. Се одначе не обнизить світового значіння готгардського тунелю, як лінії, що лучить Італію, Німеччину і північні краї. Зовсім готовий буде Сімплонський тунель аж 1. мая, бо що крок виринали нові перепони в виді горячих жерел і великих мас води, для яких треба було прорубувати що раз нові спусти і відпливи. Через те, що Сімплонський тунель находит ся глибоко а до того ще й він дуже довгий, панує у нїм висока температура, бо + 42° Ц, коли в готгардскім тунелю є лиш + 21° Ц. Для улєкшення роботи переведжовано вентиляцію, що коштувала не мало труду, а крім сего впускано туди багато студеної води. Робітників при сїм ділі працювало тисячі. Щоби між ними не вибух часами страйк — отворено їм дуже корисні умовини праці. Не говорючи вже про відповідну платню, треба згадати, що мали окремі віцеконсулат, добродійне товариство, щадничу касу, школи, читальні, товариства тверезости а навіть малий театр. Кошти цілого перекопу, без ціни ґрунту, склепління і штурванія обчислено на 69.500.000 франків, але ізза непредвиджених перепон треба було їх підвишити. Із північного боку тунелю вивезено 570 метрів гранних каменя й землі, а із полудневого 500 м. До пробую ужито із північного боку 155.000 сверлів вертничих, що загалом представляють довготу 200.000 метрів, а з полудневого 195.000 сверлів загальної довжини 250.000 метрів. На розсаджєнє скал ужито в північній частині тунелю 552.000, а в полудневій 790.000 кілограмів динаміту. Розуміє ся, що пробій сего тунелю не обійшов ся без людських жертв. Ось і в хвили, як інженери добили ся до місця пробитя Сімплонського тунелю, попали два італійські інженери під впливом вибухаючих газів в обморок, а інженер Грессі помер в наслідок апоплексії.

— **Французські просьвітителі в Конго.** Небавом пічне ся процес проти французских урядників, що допускали ся безкарно найосоружніших злочинів на муринам населеню в Конго. Ось декілька стверджених вже фактів із «культурної» діяльности тих європейских цивілізаторів. Ось 14. липня, річницю збурєня Бастилії, святкувало кількох французских урядників в Конго так: Зловили прохожого мурина, звязали его і всадивши до відходової кишкки динамітовий набій, підналили его. Набій розірвав нечасного на кусні. Іншим знов разом кажуть відтяти голову зовсім невинному муринови, з его тіла варять страву і запрошують на єї спожитє рідню вбитого. Як мурина страву зїли, показано їм голову жертви із заявою, що ось они зїли свого земляка і то ще рідного. Мурина в Конго є по троха людодіями і ось зробили їм європейські урядники таку малу пакість... Є ще й така перлина із наместа їх подвигів. Один антикарна в Конго має манію виварюваня кістяків. Коли одного разу варив в тій цілі труп, забав зробити «збитка» одному 15-літньому муринамському хлопцеві, що служив у одного із его знакомих. Насильно затягає его до кухні приневольно їсти потравку із перегнилого трупа. Хлопець по кількох днях помер на затровє. Ще один факт. Один в'язничний дозорець випускає із тюрми засудженого мурина. — Ти свободний — каже єму — але тїкай, мерщій. Мурина розрадуваний одержаною волею біжить що сила, тимчасом дозорець набиває карабін і кладе его трупом... І якжеж мають нечасні Мурина, Готтоти, Китайці, Індійці і т. д. відчувати пошану для європейської культури, коли єї вїстунями являють ся чисті вироци єсупільні?... Французска палата послів ухвалила оноді, зарядити строге слідство в справі знущаня над муринами і всіх винних примірно покарати. Тому можна надїятися дальших процесів в тій справі.

— **Папір з дерева.** З Монреалю доносять, що властители фабрик паперу з дерева зажадали від канадського правительства охоронного цда від дерева вивоженого з лісів в провінциях Кебек і

Онтаріо до Сполучених Держав. Ті ліси належать до держави, а урядники продавали з них дерево за пів дармо. Дерево вивозено до Спол. Держав, перероблювано на папір і засипувано ним канадські торги. Фабриканти паперу в Канаді не можуть видержати конкуренції з фабрикантами Спол. Держав з причини ціл. Тепер Янкеси будуть мусіти зречи ся дерева в Канаді, або будуть закладати фабрики паперу в Канаді. Великі ліси на острові Нова Фунляндія вже закупила льондонська фірма Гардмута і заложит там фабрику олівців.

— Науки на місяць май дра І. Бартошевського. В числі тих Наук о чеснотах Пр. Д. Марії є також Науки о її страданню, котрі дуже добре надають ся яко Науки о страстях Христових. Ціна 3 К. Набути їх можна в книгарнях львівських — Ставропигійській (ул. Руска 3) і ім. Шевченка (ул. Театральна 1), або у автора (Львів ул. Домса 5) також erga intentiones. — В тих книгарнях або у автора можна набути також его Проповіди недільні (по 4 К.). — Проповіди страстні (по зниженій ціні 1 К. 40 с.). — Проповіди похоронні (по зниж. ціні 4 К.). — Проповіди празничні (по 4 К.) виключно в згадавих книгарнях.

Наука, штука, література.

— Руска Хата, ілюстрована часопись літератури, штуки і сучасного життя, в 4. числі містить поезії Вас. Пачовського, Ос. Шпитка, Франца Михайлова, Вол. Іванця, дальше новелі Вяч. Будзиновського п. з. «Дурна гуска», Мих. Яцкова «Адонай і Бербера», Ів. Франчука «Нещасливий випадок», житєпись Юри Соломійчука, та продовжене повістей «Пан» Кнута Гамсуна і «Неясна справа» переклад з мадярського. Надто містить ся в сїм числі кілька ілюстрацій.

Телеграми

в дня 2. марця.

Відень. Гр. Тіса прибув вчера до Відня і був на 2-годинній аудієнції у цїсаря, на якій предложив дальший плян пересправ. Надіють ся дальших покликань угорських політиків до цїсаря. По полудни гр. Тіса повернув до Будапешту Катувичі. В закопі Єлка в глибині 320 м. заломала ся стїна і придавила 18 робітників 15 з них згинуло, прочі тяжко покалічені.

Тоніо. На вчерашних зборах конституційного сторонництва президент заявив, що заграничні чутки про мир Япанії з Росією не зовсім заслугоють на віру. Вислід війни мусить той мир обезпечити тревало.

Петербург. Міністер заграничних справ гр. Лямбсдорф довів оводі французькому амбасадорови, що німецький договір цловий став прийнятний, та що після умови вповідає французько-російський договір з днем 28. лютого. Притім російський міністер висловив надію, що обі заприязнені держави заключать цловий договір на дальший рік.

Петербург. Рос. агенція тел. доносить з Сахетун: Вчера о 3. год. пополудни Япанії отворили напрасний огонь з пушок на пугтлівський горб. Опісля битва розвинула ся на цілім фронті, довтім на 120 верстов. Япанії здобули гай по завзятій борбі на багнеті.

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові. від 1. до 16. марта 1905.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, льожі і 1-рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосею, які ждуть коло Віденської каварні.

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗІЙ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% оушту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Л. Лопатиньського ПАРАЦЯ

комедия в 3 актах зі сьпівами (з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльгогом. Ся комедия збогачує знатно галерию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упоследженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горуна у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейського часу).

Table with 4 columns: o год., Приходять до Львова (головний дворець), o год., Відходять зі Львова (головний дворець). It lists train schedules to and from Lviv, including destinations like Krakow, Berlin, Vienna, and various regional stations.

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Table with 2 columns: Приходять на головний дворець, Відходять з головного двірця. It lists local train schedules to and from the main station, including destinations like Broukovich and Yanova.